

OPETTAJIEN TOTEUTTAMAT KEHITTÄMISPROJEKTIT

Ratkaisijat-koulutukset 2021–2022

Opetushallituksen tuella toteutetut Ratkaisijat-koulutukset antoivat opettajille tietoa ja työkaluja kestäväen kehityksen kasvatukseen ja oppilaiden osallisuuden tukemiseen. Koulutukseen kuului omassa koulussa toteutettava kehittämisprojekti, jonka kautta osallistujat pääsivät soveltamaan oppimaansa omaan työhönsä. Osallistujat toteuttivat yhteensä 38 projektia, joista osa oli kahden samassa koulussa työskentelevän opettajan yhteisiä projekteja. Kehittämisprojektit ovat antaneet alkusysäyksen monenlaiselle kestäväälle kehitykselle edistävälle toiminnalle päiväkodeista toiselle asteelle. Tässä on kuvattu, millaisia projektit olivat.

Muutoksia koulun rakenteisiin

- Oppilasraadien ja ekoagenttien yhteinen projekti, jossa koululle luotiin **kestävän kehityksen ohjelma**. Jokaisella luokka-asteella on oma kestävä kehitystä edistävä tavoite.
- Alakoulun mittainen **oppimispolku**, jossa kestävä kehityksen teemoja käsitellään vuosiluokittain toiminnallisten harjoitteiden ja draaman avulla, tunne- ja tietoisuustaidot huomioiden (<https://youtu.be/q98qQwKYikE>).
- Lukion opettajien ja opiskelijoiden edustajista muodostettu **työryhmä**, joka tekee lukiolle oman ilmasto-ohjelman (<https://youtu.be/x3nb2QtPfgI>).
- Oman **koulun kestävään toimintakulttuuriin tutustuminen** yhdessä oppilaiden kanssa (WWF:n materiaalin avulla) ja tulosten esitleminen opettajille ja johdolle.

Oppitunti- ja kurssisuunnitelmia

- **Ylikulutuspäivään liittyvä opetustuokio**, jossa aihetta käsitellään kolmen hahmon kautta.
- **Kestävä kehityksen oppitunti**, jossa pureudutaan videoiden, tekstien ja kehollisten harjoitusten kautta YK:n kestävä kehityksen tavoitteeseen 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto).
- **Ruotsin oppitunti**, jolla tutustutaan kestävä kehityksen tavoitteisiin, keskustellaan tavoitteiden tärkeysjärjestyksestä sekä opitaan teemasananastoa.
- Lukion **englannin oppitunti**, jolla pohditaan omaa elämäntapaa ja kuluttamista kestävyden näkökulmasta erilaisten englanninkielisten materiaalien ja kurssikirjoitelman kautta.
- Kahden 75 min oppitunnin mittainen **Agenda2030-opetuskokonaisuus** yläkouluun tai toiselle asteelle.
- 1. luokan **Korkeasaari-retki**, jonka yhteydessä oppilaat tutustuvat eri eläimiin ja pohtivat eläintarhojen eettisyyttä sekä Korkeasaaren strategiaa ja arvoja.
- 1. luokan **ympäristö- ja luonnontiedon jakso**, jossa kestävä kehityksen teemoja käsitellään mm. lastenkirjallisuuden kautta.
- Kestävä kehityksen edistäminen **-opintojakson** (1 osp) suunnitelma.

Opettajien osaamisen tukemista

- Työyhteisölle suunnattu **ympäristökasvatuskoulutus**, jossa pohditaan omia ennakkokäsityksiä, koulun nykyisiä käytäntöjä sekä ympäristökasvatuksen menetelmiä.
- Koulun opettajille **kestävän kehityksen työpaja**, jossa tutustutaan aiheeseen ja esitellään ja kokeillaan tarjolla olevaa menetelmämateriaalia.
- Lukion opettajille tehdyn **ilmastokasvatuskyselyn kautta luotu näyttely**, jossa lukion käytävällä esitellään lukiokursseilla läpikäytyjä ilmastoteemoja ja erityisesti ratkaisuja ilmastonmuutokseen liittyviin pulmiin. (<https://youtu.be/x3nb2QtPfgI>).

Koko koulun teemaviikkoja, haasteita ja tapahtumia

- **Ruokaan liittyvät kestävän kehityksen teemaviikot**, joilla muun muassa tutustutaan ruoantuotantoon ja kestäviin ruokailutapoihin sekä seurataan koulun ruokahävikkiä.
- **Energiansäästökisa**, jossa seurataan ja tilastoidaan luokkien valojen käyttöä.
- Eri ammattialojen opiskelijoiden ideoima, suunnittelema ja toteuttama **yhteisöllinen tapahtuma** yhteistyössä kauppakeskuksen kanssa. Tapahtuman tavoitteena on ihmisoikeuksien ja osallisuuden vahvistaminen, myötätunnon luominen ja oppiminen osallisuuden kautta.
- **Opetusravintolan vastuullisuusviikko**, jossa menun, kattauksen ja markkinoinnin suunnittelu tehdään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Luontosuhteen vahvistamista

- **Varhaiskasvatuksen tuokio**, jossa tutustutaan luontoon, kierrätykseen ja luonnonsuojeluun liittyviin sanoihin ja kuviin lastenkirjojen avulla sekä lajitellaan roskia.
- **Lasten satu**, jossa käsitellään mökkiretken miljöössä kestävästä kehitystä ylisukupolisesti.
- 1. luokan **ulkona oppimisen lisääminen** luontosuhteen vahvistamiseksi, esimerkiksi retkipäivien, ulko-oppituntien ja luontopäiväkirjan muodossa.
- 1. luokan **oppitunnit metsäluokassa**, jossa vahvistetaan luontosuhdetta, ympäristötietoisuutta ja kokemusta luonnon merkityksellisyydestä positiivisten tunnekokemusten avulla.
- Koulun jälkeen toimiva **Vihreä lippu -kerho**, jossa oppilaille tarjotaan luontokokemuksia ja luodaan yhteishenkeä.
- Koulun sisälle pystytetty **luontotelta**, jossa nuoret voivat rauhoittua ja vahvistaa keskittymiskykyä, kiinnittää huomiota luontoyhteyteen, keskustella luonnon ja rakennetun ympäristön eroista ja yhtäläisyyksistä sekä kannustaa muita kiviin kirjoitetuilla viesteillä.

Kiertotaloutta ja materiaalin kierrättämistä

- **Päiväkodin remontin yhteydessä** kiertotalouden mukaisten toimintatapojen kehittäminen, esim. **lelujen kirpputori** ja huonekalujen tarjoaminen muihin päiväkoteihin.
- 7. luokan käsityön kurssilla **kierrätyskäsityö, vierailu kirpputorille** ja tutustuminen nettikirpputoreihin.
- Yläkoulun oppilaille **vaatteiden kestävään valmistukseen liittyvä oppimiskokonaisuus**, jossa mm. testataan loncell-menetelmää.
- Ammatillisen koulutuksen erityisen tuen oppijat ideoivat koulutuksen **hukkamateriaalista uusia esineitä**, esimerkiksi työtakista tehty narureppu.
- **Kiertotalouden käsitteleminen ammattikoulun toimitilahuoltajan opinnoissa** tutustumalla puuvillan elinkaareen, hoito-ohjemarkkeihin ja materiaalin jatkokäyttöön.

Oppijoiden vaikuttamisen mahdollistamista

- 2. luokkalaisten **kierrätysviikko**, jossa harjoitellaan lajittelua ja tehdään julisteita seinille.
- Oppilaiden tekemät kierrätykseen liittyvät **meemit**.
- Oppilaiden toteuttama **opastusvideo koulun jätteiden lajitteluun**.
- Osana koulun kestävän kehityksen viikkoja **muovijätettä käsittelevä projekti**, jossa tutustutaan aiheeseen, kerätään roskaa hyödyntäen Marine Debris-sovellusta ja tehdään mainoksia muovin haitoista.
- Ympäristötyöryhmän toteuttamat **koulu yhteisön jäsenten henkilöhaastattelut**, joissa nämä kertovat omista kestävän kehityksen teoistaan muille. Haastattelut ovat esillä koulun somessa ja käytävien infotelevisioissa.
- 8. luokan **mielipideteksti** kestävän kehityksen teemasta, johon haluaa vaikuttaa sekä mahdollisuus muotoilla viesti päättäjälle.
- 9. luokan maantieteen kurssi, jolla syvennyttään kestävään kehitykseen ja toteutetaan oma **vaikuttamisprojekti** (sis. kyselyn oppilaiden näkemyksistä kestävästä kehityksestä ja vaikuttamisesta).
- Kehitysvammaisille suunnattu **ilmastokeskustelu**, jonka teemana ruoan ja omien kulutusvalintojen vaikutus ilmastonmuutokseen.